

Landschappelijk Inpassingsplan drijvend zonnepark

ekwadraat
ARCHITECTS OF THE SUSTAINABLE CHAIN

ekwadraat
ARCHITECTS OF THE SUSTAINABLE CHAIN

Opdrachtgever
Titel rapport

Opdrachtgever

G. Wielink Holding BV
Ketelweg 29
8251PP Dronten

Adviseur

Ekwadraat BV
Ynduksjewei 4
8914 CA Leeuwarden
T. 088 4000 500
info@ekwadraat.com

Colofon

Contactpersoon: N. la Crois
Versie: 2.0
Status: definitief
Datum: 30-08-2021
Projectnummer: 102058

Inleiding

De informatie uit dit document komt uit het rapport ‘Landschappelijke uitgangspunten en voorwaarden inpassing zonnevelden Hattemerbroek’ van Oosterhagen landschapsarchitectuur. Dat rapport heeft betrekking op een aantal zonnevelden en het aanleggen van een drijvende constructie met zonnepanelen rondom knooppunt Hattemerbroek. Voor de velden is reeds eerder vergunning verleend. Om deze reden blijft dit document beperkt tot uitsluitend het drijvende panelenveld op de zandwinplas.

Analyse: ondergrond en geschiedenis

In de nabijheid van verkeersknooppunt Hattemerbroek ligt een zandwinplas die geschikt is voor energieopwekking middels PV-panelen. Dit document onderzoekt de mogelijkheden en overwegingen daarbij vanuit landschappelijk oogpunt. Daarbij wordt de ruimtelijke kwaliteit van het eventuele eindresultaat bekeken. Ook wordt gekeken naar de huidige kwaliteiten, het ontstaan van het gebied en de waarden die het huidige landschap kent.

De toevoeging van grote velden met PV-panelen aan het landschap kent veel aspecten. Vooropgesteld moet worden dat de impact op het landschap vanaf zeer grote afstand bekeken, klein is door de laagte van de constructie. Tegelijkertijd is een veld met PV-panelen vanaf korte afstand bekeken een zeer bijzonder element in het landschap wat (nog) niet strookt met het geëigende beeld wat we kennen van het landschap. De discussie wat er wel en niet hoort in het landschap zal niet in dit document behandeld worden. Uitgangspunt van het onderzoek en de gevolgtrekkingen daaruit is dat landschappen veranderlijk zijn en dat het Nederlandse landschap in algemene zin gemaakt is door menselijk handelen.

Het gebied rond verkeersknooppunt Hattemerbroek is in dat opzicht een goed voorbeeld. Landschappelijk gezien maakt het deel uit van drie verschillende grootschalige landschapstypen; de veen-, zand- en stuwwallandschappen. Daarbij dient aangetekend te worden dat de zandlandschappen hier mede zijn ontstaan door afgraving van het veen. Op de kaart van 1920 is dit duidelijk te zien. Het patroon van opstrekkende kavels loopt van zuid-west naar noord-oost en in de linkeronderhoek is duidelijk een petgatenstructuur te zien. In grote lijnen is het gebied de overgang tussen de Veluwe en het noorden. Het kan gesteld worden dat dit gebied onderdeel is van de flanken van het Nationaal Landschap Veluwe.

Als we in grote stappen door de geschiedenis gaan, zijn de volgende opvallende en structurerende ontwikkelingen zichtbaar. Tussen 1920 en 1940 wordt het Katerseveer bij Zwolle vervangen door een brug. In de jaren zestig wordt een nieuwe vierbaans rijksweg aangelegd, even ten westen van de straatweg door Voskuil. Vervolgens worden over deze weg viaducten aangelegd waar onder andere de winning langs de Oostersedijk voor gegraven wordt.

Het verkeersplein Hattemerbroek verschijnt eind van de jaren tachtig op de kaart. De winningslocatie langs de Middeldijk wordt aangelegd en breidt de daarop volgende jaren flink uit. In het nieuwe millennium verschijnt de spoorlijn als structurerend element op de kaart. Ook zien we een duidelijke toename van de bebouwing.

Van het originele landschap is door de forse maatvoeing van het verkeersplein Hattemerbroek weinig meer terug te vinden. Verkeersplein, zandwinningsplassen met opgaande beplanting, schaalvergroting en nieuwbouw maken van het studiegebied een diffuus landschap waarin de originele structuur en onderligger met moeite af te lezen is

Topologie
IJssel
oostersedijk
N50
hanzelijn
Knooppunt
Hattemerbroek
middeldijk
A28
A50
Hattem
Hattemerbroek
200m

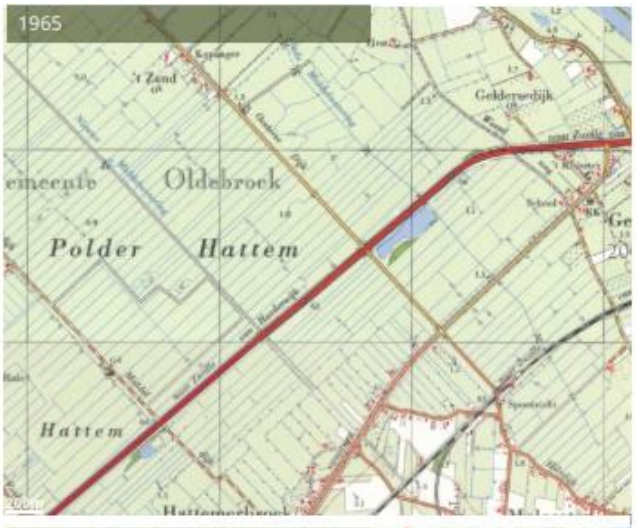
1965
't Zand
Gelderwedijk
Oldebroek
Polder
Hattem
Hattem

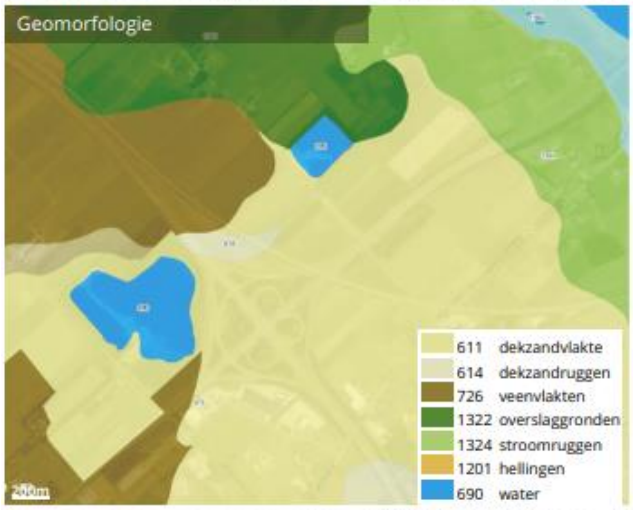
Geomorfologie
611 dekzandvlakte
614 dekzandruggen
726 veenvlakten
1322 overslaggronden
1324 stroomruggen
1201 hellingen
690 water
200m

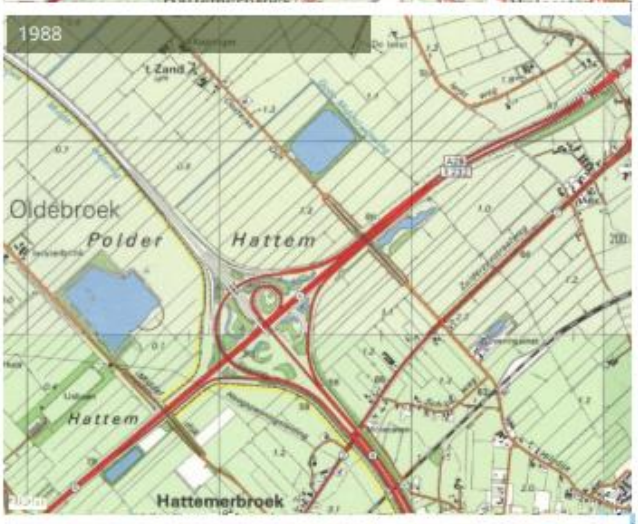
1988
't Zand
Oldebroek
Polder
Hattem
Hattem
Hattemerbroek

1920
't Zand
Geldersche dijk
H A T T E M
200m

2015
't Zand
debroek
Polder
Hattem
Knooppunt
Hattemerbroek
Hattem
Hattem

Beleving vanuit de trein
Veenweide
IJssel
Hattem
Veluwe
200m
Beleving vanaf de snelweg
200m
Beleving vanaf lokale wegen
200m

De landschappen
Veenweidepolder
IJssel
Urbaan-infra
Noordveluwe

Opgave: Ontwikkelingen en beeldbepaling

Voor de zandwinlocatie aan de Oostersedijk wordt bekeken hoe plaatsing van drijvende PV-panelen inpasbaar is in het landschap.

Inpassing van het veld kan gebeuren op basis van de landschappelijke analyse. De zandwinplas behoort duidelijk tot het veenweidelandschap. Maar het beeld vanaf de wegen is diffuus.

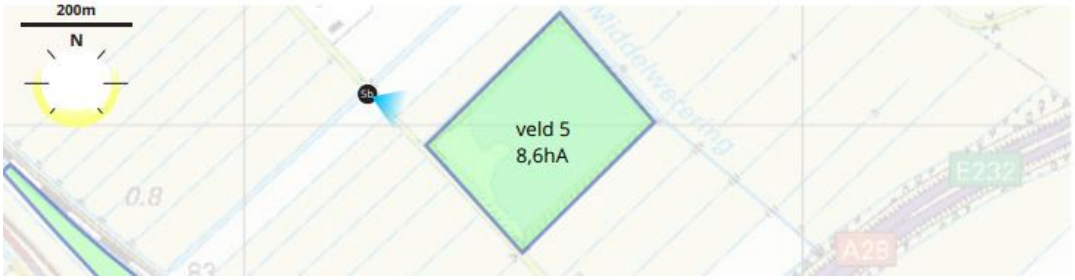

Uitwerking en randvoorwaarden

De plaatsing van PV-panelen dragen bij aan de doelstellingen van zowel Rijk, Provincie als gemeente.

Er worden echter wel voorwaarden gesteld. De provincie staat zonnevelden als opvulling van restruimte toe mits het niet ten koste gaat van agrarisch grondgebruik. De locatie betreft een voormalige zandwinplas en is hiermee niet in agrarisch gebruik. De gemeente streeft naar lokale opwekking van energie en heeft het verkeersknooppunt al aangemerkt als mogelijke energiehub. Ontwikkelaars onderschrijven de gedragscode voor de ontwikkeling van zonnevelden.

De zandwinplas is reeds omgeven door een singel. Dit is al enkele decennia het beeld en is passend binnen het veenweidelandschap. Hierdoor hoeft er geen bijzondere aandacht te worden besteed aan de landschappelijke inpassing. Opstelling van de panelen binnen dit kader is vrij omdat er geen zicht op is.

Detaillering en ontwerp zandwinplas

De plas is nu reeds omsloten door een volwassen en dichte singel. Er is vanaf de toegangen op de Oostersedijk zicht mogelijk op de binnenkant van dit terrein. Maar vanaf de openbare ruimte is er weinig zicht op hetgeen zich binnen de singel bevindt.
Dit veld is nu dus al landschappelijk volledig gedekt en hierdoor is er geen uitspraak te doen over een verdere landschappelijke inpassing.
Wel dient opgemerkt te worden dat de singel onderhoud nodig heeft en dat er ingezet dient te worden op behoud van duurzame soorten en eventueel bijplanten van vervanging voor populier en wilg die aan het eind van de levensloop is.

De panelen worden aangebracht met een oriëntatie op het zuidwesten, parallel aan de oevers, om zo een rustig beeld te verkrijgen. Ten opzichte van de oevers wordt een strook van 25 meter vrij gehouden van panelen. Deze afstand is ingegeven vanuit het behoud van de ecologische kwaliteit van de plas en de oevers.

Optioneel kan aandacht worden gegeven aan oevers met voorzieningen voor flauwe taluds en oevervegetaties. Ook kunnen voorzieningen worden aangelegd die aansluiten op biotopen voor bijvoorbeeld ijsvogels, oeverzwaluwen, padden en overige soorten die goed gedijen op dit afgesloten terrein.

Als detail is een gedeelte van de huidige singel genomen die duidelijk verzwaard dient te worden omdat de beplanting op dit moment ontoereikend is.

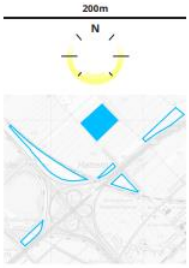

De bestaande singel langs de Oostersedijk is hier en daar in slechte staat. Optioneel aanvullen en bijplanten

